

*С * Л * У * Ж * Б * А*

*С * В * Е * Т * О * М * Л * А * З * А * Р * У*

**благонерном кнезу српском и
добропобедном мученику косовском**

***

**чији часни спомен вршимо
петнаестог дана јуна месеца**

*****

**Твореније тројице непознатих исихаста Раванице и патријарха српског
Данила Трећег**

На малој вечерњи.

Стихире на Господи возвах, глас 1.

Као синова небеских радовање,* и на земљи људима данас ново весеље,* видеше те где на небески свод узлете,* и у жућено ти уђе обиталиште радосно,* и славом божанственом* наслађујеш се.

Корена доброг још бољи изданак био јеси,* код источника благочашћа засађен,* дрво плодовито Логосу био си,* и сваку врсту добродетељи на време* Засадитељу и Творцу својему* предао си.

Дати ти таланат власти, богомудри,* умножио си двоструком благодаћу* као пастир добри,* за који и крв своју излио си, Лазаре,* и стога си чуо:* Добри слуго и верни,* уђи у радост Господа Својега. **Последња двапут.**

Слава, глас 2.

Приђите, сабори верних,* мудрога даштујемо Лазара у песми,* јер вером Богу благоугоди,* и са Анђелима насеље стече,* па зато му с љубављу и вапимо:* Приђи и стани с нама, Свети,* и отпочни светковину спомена твога,* и моли Христа Бога за душе наше.

И сада, глас исти.

Сву наду своју полагамо на тебе,* Мајко Божја,* сачувај нас под покровом Својим.

Стиховње стихире, глас 2.

Приђите људи,* Трисоставно славећи Божанство,* светковину похвално да служимо новог Лазара,* славећи овога као Божјег Угодника.

Стих: Праведник ће процветати као палма,* као кедар на Ливану ће се умножити.

Лепотама добродетельним оденув се најпре,* и мучеништва венцем украсио си се потом,* красан у слави своје Владике предстојиш.

Стих: Засађани у дому Господњем,* у дворовима Бога нашега процветаће.

Праведника и мученика украсе,* царствених похвало* и својој отаџбини:* прими певање оних који те верно славе.

Слава. И сада. Глас исти.

Дом те пречисти Божја Премудрост нашавши,* од Утробе Твоје Пречесне оваплоћава се, Дјево,* и по рођењу Нетљену Те показа.

Тропар Светом Лазару, глас 3.

Писан на великој вечерњој служби.

Слава. И сада.

Богородичен, глас исти.

***

На великој вечерњој.

После Блажен муж стихире на Господи возвах, на 6.

Глас 2.

Када вером и љубављу и истином,* сав усвојио јеси себе Богу,* и ризница добродетељи кад нађе се,* тада и Вишњи двоструком славом прославља те*, жезла црквена уручује у земаљском,* а у Небеском – Царство вечно* теби, Свети, дарова.

Када се промишљањем Свевидећег ока* теби држава уручи стада христоименитог,* тад недремљиво око над њим имао јеси,* и као будни пастир потрудио си се до смрти,* па због тога слушаш:* Добри делатељу и верни,* у маломе веран био си,* над многима ћу те наградити.

Када се безбожничка најезда на тебе устреми,* благошћу видећу те богата,* са страхом желећи ово да разграбе,* као звери немилостиве,* тада ти, Свети Давид нови* јавио си се супротстављањем,* и као онога Голијата* са мноштвом незнабожаца поразио јеси,* и као мученик због крви* победничким венцем увенча се.

Глас 8.

О, преславног чуда!* Ликују данас Анђели на небесима* и људи на земљи* у спомен новог Лазара,* Анђели увенчавају овог као победитеља,* а људи појање с похвалом приносе,* дивећи се и говорећи:* о, како живот свој

заврши;* о, неизрецивог ти весеља, премудри,* коме да се прикључиш
ваистину* удостојио се јеси.

О, дивнога чуда!* Како да те назовем, чудесни?* Праведником, што
заповести Божје* на земљи сачувао јеси;* мучеником, што неправедно глава
твоја одсече се.* У обојем благоугодио јеси Богу,* и с Анђелима насеље
стекао јеси.* О, неизрецивог ти насеља, Лазаре,* у које те усели Христос* као
мученика часног.

О, преславног чуда!* о, дивног дејства и прослављења деснице Вишњег!*
Што га на теби начини Господ,* пребогати Лазаре,* Који и по смрти те
прослави Свога Угодника,* јер твоје часно тело, у гробу лежећи,* трулежју
се не наруши,* но се благоуханим јавља,* све уверавајући какве си почести
задобио,* и славу што је стече на Небесима.

Слава, глас 6.

Ко да те не блажи,* буднога делатеља заповести Божјих,* или ко да не
похвали* свекрасно твоје живљење,* јер сабрао јеси као пчела трудољубива*
многоцветне добродетељи* иштући да вечном славом земаљску размениш,*
око слепима,* нога хромима,* палица старости,* свима све био јеси
милостивом ти руком,* и мучења венцем главу своју украсио јеси,* Христу
Богу предстојиш,* Његовом славом наслађујући се,* Коме и моли се, Лазаре
мудри, молимо те,* да по труду твоме вечнујемо у тишини* и да се спасу
душе наше.

И сада. Догматик, глас исти.

Вход.

Паримије Светом мученику.

Литијске стихире.

Глас 1.

Сабори празникољубаца, сви приђите,* јер нови Лазар нас данас,* узвишеним проповедањем кличући,* сазива на трпезу духовну.* Са усрђем, веселећи се, потецимо,* и спомен кончине његовештујмо,* славећи га као Божјег Угодника.

Глас 2.

За вишњом тежећи славом,* благ и кротак и безлобљем украшен,* истинит и правдом одевен,* и сваке зле ствари клонећи се,* показао си се, блажени,* у коју славу и ушао јеси као достојан,* и са слободом Христу Богу предстао јеси,* Којега благонаклоним нама* твојим молитвама начини.

Благозрачја добродетељи врлином* украсио си се, пребогати,* избистрио си се боловима добротворним у страдању,* и у мученика по заслуги уврстио си се, Лазаре,* и к слави бесконачној са земље прешао си,* и равностојатељ Светих показа се,* са којима и моли од Христа* велику милост.

Слава, глас 5.

Затрубимо трубогласним песмама,* и Божанственим Духом сабрани данас* на свечасни празник Угодника Христова,* све празникољупце на поклоњење сазивајући,* успојмо с љубављу спомен Светога,* цареви и кнежеви стекавши се, дивите се,* чудећи се новопросијалога живљењу и подвигу,* и усхвалите целомудрија љубитеља,* Православља стуба непоколебљива,* црква саздатеља и украситеља,* ништима дародавца обилна,* поборника Православља тврдога,* сваком добродетељи и пре страдања украшенога,* што подвигом добрим подвиже се и живот заврши,* и са онима што Богу угодише насеље нађе,* владарима похвалу и благољепије,* предстатеља и заступника нашега,* песмама благогласним, похваљујући, рецимо:* Тројици увек моли се, Лазаре,* да се избавимо од сваке невоље твојим молитвама.

И сада, глас исти.

Светог оца нашег Германа, патријарха Цариградског.

Затрубимо трубом песме,* проникнувши са висине Царицу Мати Дјеву,* благословима овенчајмо, опевајући је:* цареви и кнежеви да се стеку,* и Царици да заиграју у песмама* Која је Цара родила,* Која је прво била смртна,* Који је благоволео човекољубиво да је разреши,* пастири и учитељи, Доброг Пастира Пречисту Матер,* дошавши, усхвалите.* Свећњак златосјајни,* светлоносни Облак,* од небеса Пространију,* одушевљени Кивот,* огњезрачни Владике Престо,* манопријемну златну Посуду,* затворена Врата Логоса,* свих хришћана Прибежиште;* песмама богогласним похваљујући* овако рецимо:* Палато Логоса, удостој нас смирене небеског Царства,* ништа није немогуће* посредништву Твоме.

Стиховње стихире, глас 2.

Којим похвалама да успојемо Лазара,* светковине ове виновника,* јер славан у животу на земљи показа се,* још славнији добрим делима јави се,* заповест извршујући својега Господа,* но ако и не умемо хвалити те достојно,* укрепи нас мудро, појце ти,* и моли нам од Христа велику милост.

Стих: Праведник ће процветати као палма,* као кеदार на Ливану ће се умножити.

Којим језиком блатним* да украсимо Лазара мудрог,* што тако просија у последњим покољењима нашим,* од младости Божјим Духом љубљенога,* благочешћа стуб необориви,* искићен украсима добродетељи,* што за људе своје Бога моли,* Кома и моли се, богомолниче,* славитељима ти измоли смирење* и велику милост.

Стих: Засађани у дому Господњем,* у дворовима Бога нашега процветаће.

Које по заслуги појање* да ти принесемо, Лазаре?* На земљи поживео јеси у благочашћу и чистоти,* украсив се добродетељима ваистину,* подвиг, пак, добри* и трку живота завршио јеси,* турској најезди и гордости супротећи се

мудро,* не трпећи да благочашће уништено буде,* и отуд као мученик за болове своје* награду примио јеси,* и са њима моли мир* и велику милост.

Слава, глас 4.

Данас Црква Православна тајанствено ликује,* у нову одевена одежду као у порфиру и висон,* у новог Лазара,* и, њоме одевена, красећи се, кличе:* Велича слава моја Господа,* што дарова ми опет мога краситеља,* па стога и ми смело кличемо:* Просветитељу Свога страдалца, Христе Боже,* умири свет и спаси* душе наше.

И сада, глас исти.

Погледај на мољења Твојих слугу, Свенепорочна,* утољавајући на нас устанак зла,* сваке невоље нам измењујући,* Тебе Једину Тврду и Потврђену имамо,* и Твоје заступништво стекосмо.* Да се не постидимо, Владичице,* који те призивамо,* похитај на умољавање оних који ти верно вапију:* радуј се, Владичице, свих Помоћи,* Радости и Покрове,* и спасење душа наших.

На благосиљању петохлебнице.

Тропар Светом и блаженом Лазару, глас 3.

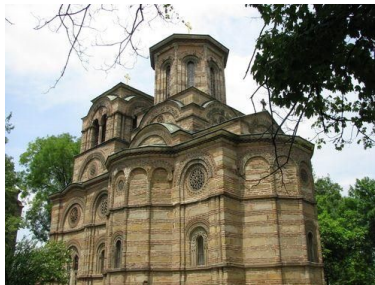
Заволео си лепоту славе Божје,* међу земнима Њему си угоднио,* и добијени талант добрим делима си удвостручио.* Њему си се одужио подвигом до крви* и плату за страдања твоја као мученик си примио од Христа Бога:* Њега моли да спасе,* нас који те песмама славимо,* Свети Лазаре.

Певамо двапут. И Богородице Дјево.

***

На јутрењу.

На Бог Господ тропар Светоме двапут, затим Слава, И сада, Богородичен.

Сједален после 1. катизме, глас 1.

На камену непоколебљивом вере* ноге своје утврдив, богомудри,* ти никако буром валова не би поколебан,* но неовлажено кроз ову прошао јеси,* ка Господу узвисив се,* са Којим и боравећи, радосно Њему кличеш.* слава Милосрђу Твоме, Спасе,* слава Царству Твојему,* слава смотрењу Твоме,* Једини Човекољупче.

Слава. И сада.

Руку Твоју Божанствену,* којом си Саздатеља носила, Дјево Пресвета,* Оваплоћеног Божанством,* пруживши, умоли, да се избавимо* од искушења, и страсти и беда,* који Те похваљујемо љубављу и вапијемо Ти:* Слава Ономе Који се уселио у Тебе,* слава Ономе Који је произишао из Тебе,* слава Ономе Који нас је ослободио* рођењем Својим.

Сједален после 2. катизме, глас 3.

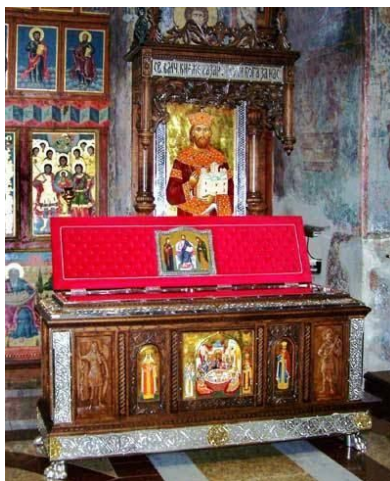
Красотом живљења свога,* и страдањем у боловима својим,* Анђеле задивио јеси, и људе узвеселио јеси,* због тога и смрти јави ти се спокој,* у непрестаном весељу преминуо јеси, Лазаре,* у њему налазећи се,* моли нам од Христа велику милост.

Слава. И сада.

Красоти девства Твога,* и пресветлој чистоти Твојој* Гаврило, дивећи се, вапијаше Ти, Богородице:* коју похвалу да Ти принесем достојну,* како да те именујем,* смућујем се и ужасавам?* Зато, као заповедник вапијем Ти:* радуј се, Благодатна.

Благовољењем старешине, пева се и ово.

Статије Светоме.

Глас 5.

Твореније господина Марка и епископа Давида.

Прва.

Царе Лазаре* и великомучениче,* образ Христов узев себи за меру свега,* да Њиме своју вечност испуниш.

Један си од небеских темеља,* положника српских,* један од заветних лествичника.

Завет свој, Лазаре,* ти крвљу запечати,* главом и ранама ти Царство задоби,* славом крста светлог се причести.

Ко Јов праведни,* ти опадаче истрпе, и на Господа Христа не похули,* већ до смрти веран Њему оста.

Тирани верски те зграбише,* но ти као Јагње на заклање би вођен,* у тросунчаном сијању се обрете.

Из Крушевца крену* на Косово равно* небеску славу да задобијеш,* и собом народ свој Богу да приведеш.

Великомучениче Христов Лазаре,* књегиња твоја Света,* горко оплакиваше страдање твоје,* Бога молећи за вечни спомен твој.

Не устукну, Лазаре,* пред тиранском војском големом,* него за слободу и образ Христов у бој пође,* не дајући земаљском да претегне.

Књегиња Милица,* величаше твоју смрт,* и над твојим моштима од Господа милост испроси,* да твој богољубни лик сијање роду постање.

Пород аспидин и змију адску, ти згази, праведни Лазаре,* и поста достојанственик небеске војске,* јер ти Христов војин одувек беше.

Крштење потврди* крвљу мученичком,* и кога обуче ти са Њим оста,* сведоче Васкрсења.

Војнике своје, Лазаре, ти у бој крвав позва,* да, Христом вођен, на аждају кренеш* и саму смрт прегазиш као каљугу.

Велики кнеже,* мученичком смрћу својом* живот си украсио и приступио небеској обитељи,* сјањем нетварним да се наслађујеш.

Божанском љубављу* прожет си био, Лазаре,* и за Христа Господа крв излио,* па се са Животодавцем својим сједини.

Сав Христов бивши, Лазаре,* ти својој војсци би заштититељ,* венцима мученичким украшеној,* и у насеља Светих пресељеној.

Преподобни Лазаре,* Господ те постави,* за пастирначелника српскога Израилља,* из ропства агарјанског народ да изводиш.

Погибија твоја, Лазаре,* победа вечна је,* са војинима својим ти у Горњи Јерусалим уђе,* да са небеском војском ликујете.

Јефимија Света,* бисерно ридање посеја,* род наш мучеништво твоје, Лазаре, ваваек да памти,* светлосну спону са Христом Свесветлим никада да не изгуби.

Росу молитава,* кнеже Лазаре,* књегиња наша Милица пред Богом изливаше* за свестрадање наше светло.

Друга.

Весник Господњи дође ти,* да пита коме ћеш се Царству приволети,* а ти се, дивни кнеже Лазаре, Христу предаде,* да на Његов пут поставиш своје синове.

Лик твој, Лазаре,* вековима сија,* и пут за Царство Божје нам показује,* на источнику живе воде народ да остане.

На својој вечери,* затражио си зрно соли,* кога силне буре неће расолити,* но које ће кроз векове исто остати.

Копљима су ликовали,* зверови људски водећи те на погубљење,* са жељом да спомен твој заувек збришу,* али не знадијаху да вечну ти славу спремају.

Смрћу твојом, Лазаре, хтело се,* народ српски затрти,* ал те Господ прослави у векове* и за чувара народа српскога постави.

На свети Видовдан,* када свака сумља и сен нестаје,* као сунце засјао си, Лазаре,* и као огањ благодати обасјао нас.

По пророштву твога заштитника,* Светог и божанственог Амоса,* у Дан Господњи судбу си своју одредио,* и за Господом спреман се нашао.

Народ свој, Лазаре, сабро си,* као родоначелник новог Израиља,* и у вечно сијање са тобом га повео,* да добро семе посејеш за свето Васкрсење.

Роду српскоме ти, кнеже,* Исусу Навину подобан беше,* у обећану Земљу живих ти га уведе,* тамо себи Царствени дом да стекне.

У смирењу твојем, Лазаре,* у христољубљу и благочешћу,* Христос те позна за свога,* те сада пребиваш у Земљи живих.

Христољубиви Лазаре,* житнице си своје вредно на Небу сакупљао,* где црв и лопов не квари, и не краде ти плодове,* већ све остаје за вечно сведочанство избора свога.

У боју на Косову трикратном,* ти, кнеже, сараспет би Христу Господу,* ранама својим Њему се уподоби,* венцем победе овенчан си овенчавајућ се.

Преподобномучениче Лазаре,* врлином живот свој украси,* молитвом крепљен на аждају устаде,* и вечном загрљају Христовом предаде се.

Због смрти телесне, Лазаре, ти не посумња на Господа,* него кроз смрт у живот пређе,* и љубљеном Христу твојем припаде.

Христоликом љубављу,* свеправославни Лазаре,* на врх лествице врлина успе се,* и у тајну Свете Цркве погрузи се.

Врлински живот твој, Лазаре,* темељ мучеништва за Христа поста,* и венац нетрулежни овенча те,* плодови Земље обећане наслађују те.

Преподобни Лазаре,* смрти телесне ниси се уплашио,* јер смрт за тебе беше растављање од Господа,* и без Њега живот вечни горчина.

Христов верни саборац* ти беше, Лазаре,* и свакога трена би спреман* да чашу воље Господње испијеш.

Лазаре, не хтеде безумно,* своју главу тиранину предати,* већ је за вечност за руку Христову положи,* јер замалена јест сила земаљска.

Да сви једно буду,* од Бога си искао, Лазаре,* и да света слога међ родом твојим завлада,* еда као синови Божји будемо препознати.

Земаљси живот твој, Лазаре,* вечношћу је изаткан,* док у сваком дашку ветра ти Бога препозна,* и верно последова гласу Његову.

Муња вере твоје, Лазаре,* преподобни живот твој обасја,* и врлински подвиг твој светло овенча,* све из венца Христова.

Ногом твојојм, Лазаре,* хтео си згазити змију лукаву,* и све двери зависти запечатиш,* те у заборав бацити кључеве умова лукавих.

Трећа.

За Христом васкрелим* кренуо си, Лазаре,* и кроз смрт ко кроз сан прешао си ка небеској стварности.

За границе свога царства* небо си поставио,* и сав свој нараштај тамо похранио.

Слободу часну љубио си,* и на тиранина кренуо,* боголики образ наш да одбраниш.

Веру Светог Саве* сачувао си, Лазаре,* и њу поставио у темеље Србије небоносне.

Нови Јеурсалим* циљ ти беше,* ка њему Србију водити.

Горе и брда Србије,* манастирима испунио си,* да се Име Господње прославља неусипно.

Лазарица красница,* међ светињама се стаси,* пред Господом о теби сведочећи.

Мојсиње свето одјекује,* славећи те, Лазаре,* јер ти у христољубива сина Цркве израсте.

Васкрслим Христом, Лазаре,* Србију си обновио,* и непролазности печат урезао си.

За деспота свих Срба,* Господ те постави,* Светлошћу Тихом да кормиш.

Изданком свете круне,* Господ те учини, Лазаре,* очинством Немањиним Он те украси.

Сва васељена тебе познаде,* као свето сијање,* и мужаствена сина Свете Цркве.

Света Гора Атонска,* беше ти светило,* путеводитељница ка вечној светлости трисолнечној.

Миљениче Божји,* светородни Лазаре,* из груди Господњих као лоза исходио јеси.

Велики кнеже,* столпе благочешћа,* син непоколебиви био си.

Пуничном благоразумија,* украшен био си, Лазаре,* синовству Божјем уподобљујући се.

Мученика похвало,* преподобномучениче Лазаре,* крмчија у бури био си роду своме.

Крине благоухани,* мужаствени Лазаре, мирисном душом Бога си сведочио.

Врлински светиониче,* столп вере био си,* христомудри Лазаре.

Полијелејни псалми.

Величаније.

Величамо те,* Свети и праведни међу царевима српским,* кнеже Лазаре,* и поштујемо свету успомену твоју,* јер ти молиш за нас Христа Бога нашега.

Изабрани псалам.

Блажен је човек који се боји Господа, у заповестима Његовим ходи веома.

Слава и богатство је у дому његовом.

И правда његова пребива у векове векова.

У спомен вечни биће праведник.

Праведник ће процветати као палма, као кедар на Ливану ће се умножити.

Узвеселиће се праведник Господу, и надаће се у Њега.

Ово уснама мојим не забрањује, Господе.

Ти си разумео правду моју, и истину моју.

И језик ће се мој поучити правди твојој, сваког дана хвали твојој.

Опет величаније.

Светлост засија праведнику, и весеље онима који су праведни срцем.

Род праведних ће се благословити.

Славом и чашћу венчао си га.

Јер си ти благословио праведника, Господе.

Као оружјем благовољењем венчао си нас.

У њему посети нас Исток са висине.

Јави се у тами, и онима који у сенци смрти седе.

Да настави ноге наше на пут мира.

Величаније опет.

Слава. И сада. Алилуја.

Благовољењем старешине, пева се и ово.

Тропари по Блажени непорочни, Светоме, глас 5.

Твореније истоименог слуге Божјег Лазара.

Благословен јеси, Господе,* научи ме Твог Светог певати!

Анђелски се сабор удиви,* гледајући подвиг твој крсни, Лазаре,* јер оставив земаљскога царства,* ти се за небеско определи,* које је вечно у радости.

Благословен јеси, Господе,* научи ме Твог Светог певати!

Зашто тражите, безумни,* богатство кнежево у свету,* приђите кивоту целебном његовом,* и проповедајте:* Лазар победи царства земаљска.

Благословен јеси, Господе,* научи ме Твог Светог певати!

Изворе воде Јеванђелске,* миришуће миром,* изливаш на чеда своја, Лазаре,* и кротко им велиш:* ходите, видите, знак победе моје над светом.

Благословен јеси, Господе,* научи ме Твог Светог певати!

Христоимени људи,* притичући кивоту твоме,* сузна ти мољења, кнеже, приносе,* но ти им велиш:* победих слабост твари и трулеж.

Слава.

Ходите, људи,* Триипостасном се Божанству поклонимо:* Богоизворном Оцу,* са Јединородним Сином,* и са Једносуштним Духом,* славећи серафимском песмом:* Свет, Свет, Свет јеси Господе.

И сада.

Даваоца живота родивши, Дјево,* Адама си са Евом избавила,* новог Лазара у мучеништву укрепила,* и свима подарила вишња блаженства.

Алилуја.

Сједален по полијелеју, глас 8.

Наређене ти заповести примивши разумно,* страх Божји у себи примио јеси прво,* којим си руковођен, стазом правом ходивши, *у дворе мученика ушао јеси,* са којима моли појцима ти смирење,* да благодарно појемо ти, мудри:* радуј се, Лазаре пребогати.

Слава. И сада.

Поруку тајно примивши у ум,* у кућу Јосифову, журећи, предста* бестелесни, говорећи Неискусобрачној:* Који је силаском приклонио Небеса,* смешта се неизмењиво у Тебе цео,* Кога и видећи у утроби Твојој,* Оног Који је примио слуге изглед,* ужасавајући се, кличе теби:* радуј се, Невесто Неневесна.

Степена 4. гласа, антифон 1.

Прокимен, глас 4.

Много невоља има праведник,* од свих ће га избавит Господ.

Стих: Зазваше праведни,* и Господ ће их услишити.

Свето Јеванђеље по Луки (зач. 63. -)

Молитвама.

Светог великомученика кнеза Лазара.

Стихира по 50. псалму, глас 6.

Благодаћу Божанственог Духа сабрани данас,* зборове саставивши појемо песму,* нови празникољупци,* спомен творећи триблаженог Лазара,* у који, сакупивши се,* Спаса величајмо,* и светковине виновнику молбено рецимо:* имајући слободу у Цара славе,* моли да се избеаве од повреде сваке* од срца славитељи твоји.

Канон Светоме.

Глас 4.

Акrostих: Лазара да похвалим, Боже мој, умење даруј ми.

Катавасија по Типику /Благовештењска/.

Песма 1.

Отворићу уста моја и напуниће се Духа,* и реч упутићу Царици Матери:* празноваћу весело,* и певаћу с радошћу Њена чудеса.

Свети великомучениче/благверни кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

С Анђелима ликујући, увек код престола* светловидном зраком испуњавани,* омрачена душа моја да се озари помоли се,* да долично узмогнем певати* успомену твоју, Лазаре.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Ако по заслуги усхвалити те и не умемо,* штоватељи твоји,* колико је у моћи ипак песму плетемо,* и славимо ти спомен,* проповедајући твоје живљење и страдање,* но као чедољубив, иако није како би требало,* ти прими* ово хваљење.

Слава.

Почетак добродетельног ти живљења* страх Господњи узео јеси од младости, Лазаре,* и водитеља ти ка путу правоме имао,* којим си, ходећи,* у дворе Господње ушао.

И сада.

Изнад Анђелских сила познаше те, људи верни,* Спаса и Бога прослављамо,* Дјево Свеопевана,* и Богородицу Те од душе, славећи, молимо:* од напада непријатеља оне* који те поштују избави.

Песма 3.

Певаче славе Твоје, Богородице,* живи благословени Изворе,* сакупљене у скупу духовном духовно оснажи,* и у Својој божанској слави* венаца славе удостој.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Познањем још од пелена испуњен био јеси* и благодаћу Божанственом,* сваком добродетели обилан,* ништима и убогим све богатство расточио си,* због тога те Христос на небесима* многим богатством* обогати.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Аврааму на земљи гостољубљем подобећи се,* имајући десницу благоподатну,* странце, и болнике и пролазнике примајући,* удостојио си се и Господа да примиш,* Лазаре, к себи.

Слава.

Преукрашени и славни дом твој,* блажени Лазаре,* на земљи добродетельним лепотама украсио јеси,* жудећи да вишње богато добијеш, мудри,* отуд и Царства небеског* удостојио си се.

И сада.

О, Најистинитија Дјево Свенепорчна,* оружје имајући и помоћ у твојим молитвама,* храбри војин твог Сина и Бога,* турског поглавара безбожног победи,* а себи стече* славу мученичку.

Сједален, глас 8.

Премудрошћу и сазнањем украшен,* мужанственим и тврдим сијајући умом,* благ, и кротак и милостив био јеси,* и поверену ти паству добро напасао јеси,* од незнабожачке најезде* неправедно заклање претрпео јеси,* а стога и примио јеси венац за муке своје,* због тога и вапимо ти, Лазаре,* моли Христа Бога* сагрешења опроштај да дарује* штоватељима с љубављу светог спомена твог.

Слава. И сада.

Као Свенепорчна Невесто Творца,* као Неискусомужна Мати Избавитеља,* као стварно Пристаниште Утешитеља, Свеопевана:* безакоња мене право оскрнављено обиталиште,* и демона игралиште у разуму;* похитај од тих злодејстава ме избавити,* и светло обиталиште добродетељи учини,* Светлоносна Нетљена,* одгони облак страсти,* и вишње причасности удостоји* и светлости невечерње,* молитвама твојим.

Песма 4.

Који седи у слави на престољу Божанства,* Свебожанствени Исус,* на облаку дође лаком у свој моћи Својој,* и Он спасе оне што кличу:* Слава, Христе, моћи Твојој.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Храмом Божјим јавио си се по заслуги,* јер храм Богу благолеп саградио јеси,* што сваког доводи у удивљење,* обиљем превирући сваким, Лазаре,* у коме и зборове иночке* сабрао јеси.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Поверени ти таланат власти, Лазаре,* у земљу ниси сакрио као слуга лењиви,* но, радећи као слуга будни свога господара,* умногострученога си га Њему* принео.

Слава.

Авсидског Јова живљењу свекрасноме подобећи се,* мудрошћу и сазнањем просветљен јавио си се,* смирењем украшен и узвишеношћу живљења сијајући,* још узвишеније од овога постигао си,* Лазаре.

И сада.

Људи верни славећи те, Матер Божју,* припадајући молимо се чистоти твојој:* моли се, Вадичице, са светим мученицима* за оне који те поштују:* све можеш јер си Христа родила,* Свеблажена.

Песма 5.

Све се задиви божанственој слави Твојој: јер Ти си, најчистија дјево, у крилу имала Бога над свима, и родила Вечног Сина: свима што славе Тебе мир дарује.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Јосифу целомудреноме чистоти,* и божанственом живљењу подобећи се,* пшеницодавац ништим милостив био јеси,* ову посејав у браздама ништетом исушеним,* откуда у време жетве *- весеља руковети* пожњео си.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Својом самилошћу на земљи милост стекао си,* због правде твоје добитак припаде теби непропадив,* који и, добивши, стече за труде твоје награду,* живиш са зборовима праведника и мученика,* радујући се.

Слава.

Ништетом притиснути љуто,* и они у ропству, и сваком невољом злобљени,* трубе по подсуначју, Лазаре,* твојих дивних самилости пучину* неистраживу.

И сада.

Логос Божји неискусобрачни бесемени, Богородице,* родила си, по вољи Његовој,* за кога Бога проповедајући с љубављу* славни мученик Лазар* мужаствено пострада.

Песма 6.

Божанствени овај и свечастни,* празнујући празник Богоматере,* ви богомудри, ходите, хвалу Јој певајмо* и од Ње рођенога Бога славимо.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

О, свекрасне куповине твоје, Свети,* о, дивне твоје размене,* јер маловременом славом вечну купио јеси,* у којој сада живиш,* за нас молећи се.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Живљењу твоме, Лазаре, ко да се не диви,* сабрао си као пчела мудра* мноштво цветеликих добродетељи,* којима и красећи се,* облагоухаваш нас.

Слава.

Према достојанству чудесног ти живљења* жуђену славу достојно од Христа добио јеси,* коме сада предстојиш* у ризу светлу од добродетељи обучен,* радујући се.

И сада.

Мати Свагдадјево,* као Чисту те Логос чисто заволе,* од Тебе оваплотив се,* обнови свакога човека, и Својега Угодника* прослави чудесима.

Кондак, глас 8.

Борца за благочашће свеизврсна,* и мученика за истину непостидна,* часно и по дугу хвали те стадо твоје, богомудри,* но како имаш слободу у Христа Бога,* твојим славитељима смирење испроси,* да ти кличемо:* радуј се, Лазаре вечноспомињани.

Икос.

Имају тебе твоје отацтво и паства* као жива и после смрти,* дар пречастан и богатство непотрошно,* заступника великог и борца крепког,* о, богољубљени,* стога и на дан кончине твоје* песме похвалне приносе,* и величајући те, ускликују теби овако:* радуј се, оца благочестивог изданче;* радуј се, матере благочестиве дете;* радуј се, што од младости следио јеси заповести Божје;* радуј се, стубе Православља непоколебиви,* радуј се, саздатељу и украситељу светих цркава;* радуј се, обилна самилости према ништима;* радуј се, пастиру добри, што положи душу за људе Божје;* радуј се, ти што за благочашће крв своју проли;* радуј се, што се због тога у мученике увести, и насеље с њима задоби;* радуј се, јер се тобом украсише православни;* радуј се, јер слава твоја прође васељеном;* радуј се, наш заступниче и избавитељу,* ово све теби приносимо као достојном,* и молимо те, Свети,* награду ти славитељима твојим подај,* од сваке несреће нас избави* да кличемо ти:* радуј се, Лазаре вечноспомињани.

Песма 7.

Не послужише твари благочестиви место Створитељу,* но претњу огњем презревши храбро,* радоваху се певаху:* Препрослављени Господе и Боже отаца,* благословен јеси.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

У Бога вером усрдно снажен,* мноштво храмова светих обновио јеси,* Богу на славословље,* због којих домом Духу Светоме* себе начинио јеси вапијући:* благословен Бог* отаца наших.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Познања и светог ти у добродетељи живљења* и пре страдања си, мудри, пун био,* јер као степенице листовичне добра ти дела послужише,* по којима и узиђе тамо куда жељаше,* узвикујући:* благословен Бог* отаца наших.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Украшену лествицу што до небеса досеже* на земљи као искусан уметник, Лазаре, направио јеси,* јер као степенице листовичне добра ти дела послужише,* по којима и узиђе тамо куда жељаше,* узвикујући:* благословен Бог* отаца наших.

Слава.

Познања и светог ти у добродетељи живљења* и пре страдања си, мудри, пун био,* још краснији јавио си се после подвига чудесних,* и стога те као Божјег угодника,* штујемо, узвикујући:* благословен Бог* отаца наших.

И сада.

Адама од пропасти Син Твој избави,* јер мимо пропадљивости човечје родила си,* и стога од погибли од зла ме, Дјево, избави* молбама твојега* Лазара Господу.

Песма 8.

Хвалимо, благосиљајмо, клањамо се Господу,* славећи Га и преузносећи у све векове.

Младиће благочестиве у пећи Изданак Богородичин спасао је:* тада се показа лик Његов,* а сад на делу Он земљу целу подиже да пева Теби,* Господа славите дела,* и преунесите у све векове.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Зраком сунцоликим достојно, Лазаре, украшен,* и у багреницу одевен,* што је крвљу својом оцрвенио јеси,* носећи крст у својој руци,* Христу Прославитељу ти предстојиш,* и зато те молимо:* посредством страдања твојих да вечнујемо* моли се Њему.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Услиши молбе и појања гласе људи твојих, Свети,* ослушни уздисање стада свога као отачаствољубац,* и супротстави се онима што с гневом на нас војују,* јер знамо за велику моћ* молитве праведника.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Мало и худо мољење наше не презри, молимо те,* житељу вишњег Царства, Лазаре,* но и по смрти гледај на своје стадо као за живота,* и мир измоли владару нашем* и хвалитељима твојим.

Слава.

Нека се божанствено радује данас мноштво,* јер јави се на западу пресветла звезда у време последње,* сијајући дивним лучама својих врлина,* и озаравајући верне, Лазаре свебогати,* и стога, светкује, узвикујући:* благословите сва дела* Господња Господа.

И сада.

Анђела ти глас, Богоневесто, приносимо:* радуј се, Помоћнице људи* који те верно поштују,* пророка Испуњење,* апостола и мученика* Украс благолепи.

Часнију.

Песма 9.

Свак на земљи рођени да ликује духом осветљаван* да празнује Бестелесних умова природа,* шујући светковину свештену Богоматере* и да кличе:*
Радуј се, Свеблажена Богородице Чиста,* Вечна Дјево.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Радујући се, свепразнични дан кончине твоје,* Црква верних данас, сабравши се, празнује,* чувара и заступника будна стекавши,* коју огради својим заузимањем,* да те величамо.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Украсив душу своју божанственим лепотама,* красноме Логосу славан* предстојиш у слободи великој,* због тога молимо те:* одозго нас, појце ти, гледај милостиво,* владару нашем победу* над противницима измоли,* да те блажимо.

Свети великомучениче кнеже Лазаре, моли Бога за нас.

Празникољубаца сабори,* на светковање сада хваљеног Лазара сабравши се,* насладимо се светковином спасоносном,* гледајући где се речи пророчке данас испуњавају:* праведници у векове живе,* и прослављење је њима од Господа;* Кога величамо.

Слава.

Многоцено богатство и непотрошно* тело твоје стекавши храм твој, Свети,* красећи се тобом узвикује, веселећи се:* велича слава моја Господа,* што ми дарова украшење,* покров и заштиту* од противника.

И сада.

Истиниту Богородицу знајући мученик Лазар,* од Тебе Рођенога Бога проповедајући,* на безбожно мноштво* са љубављу према Њему насрну мужаствено,* и супротстави се до смрти, Богородице,* Тебе величајући.

Ексапостилар, глас 2.

Отаџбина твоја која те је изнедрила,* твојим пеленама се хвали,* подвизима и страдањима красује,* нови међу мученицима, Лазаре,* светли и црква Спаса и Бога,* склониште богато које има свете твоје мошти,* ми верни, спомен твој савршавајући,* молебно кличемо:* избави оне који те поштују* од сваке злобе твојим молитвама.

Слава. И сада.

Прими мољење, Свечиста Мати Божјег Логоса,* твојих људи који те верно славе, Богородицу,* чувајући твоје стадо без замки противника,* које непрестано слави Тебе,* непостидну Заступницу,* друге Помоћнице немамо осим Тебе,* Владичице.

Хвалите стихире, на 4, глас 4.

Доброг испунитеља заповести Божјих,* сабравши се, усхвалимо по наслеђу новог Лазара,* доброг корена изданак слатки,* славног у животу земне владавине,* који се показао краснији у добродетелима,* који је сваком обилан,* и са Анђелима Христу предстоји,* и за нас који спомен његов с љубављу певамо* моли се.

Доброг и мужаственог у одбранама,* и од дијаманта тврђега,* поборника свеистинитог за Православље,* благочешћа стуба непоколебивог,* чудног Лазара ублажимо,* ревнитеља и подражатеља Авраама оног,* који се заиста мученик јави,* који Христу предстоји,* и за нас се моли.

Крвљу новоизливленом твојом* верних Црква се украшава,* преко трудова твојих сачињена,* јер си крв за Цркву излио,* и њом украшена, тајно ликује, веселећи се,* и поштује достојан спомена твој завршетак,* мученицима

славо,* и владарима похвало, Лазаре,* молимо ти се: ограђуј је од напада.
Последња двапут.

Слава, глас 8.

На почетку добродетелног твог живота* страх Божји у душу твоју уселио јеси,* којим си вођен,* стазу десну ниси погресио,* и њом ходећи, Њему угадио јеси,* и дани ти таланат добро умножио јеси,* зато си одсецање главе примио,* отуда и многе си Христу присвојио,* зато Божанска насеља и Град небески* свекрасну душу твоју прими,* где сада ликујеш близу Цара и Бога,* зато те молимо:* моли се за оне који те славе* с љубављу, Лазаре.

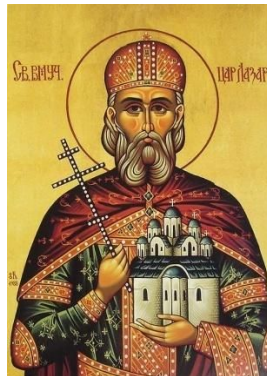
И сада, глас исти. Богородичен.

Чиста Дјево,* Врата Бога Логоса нашега,* моли да се спасемо.

Велико славословље.

***

На Божанственој Литургији.

За Блажена тропари 3. и 6. песме првог канона Светоме.

Прокимен, глас 7.

Узвеселиће се праведник Господу, и надаће се у Њега.

Стих: Услиши, Боже, глас мој, када се молим Теби.

Апостол: Дела Апостолска (зач. 29. -)

Алилуја, глас 4. На стиховњим стихирама на вечерњој.

Свето Јеванђеље по Јовану (зач. 52. -)

Причастен: У вечни спомен.

***

Стихословије

**Светом великомученику кнезу Лазару,
писано од истоименог слуге Божјег Лазара**

Глас 5. самогласан.

Примив из Деснице Господње владавине моћ,* светородне лозе славан наставак јави се,* васпитан у добродетељи,* ти сваку трудољубиво умножи,* и Дародавцу усрдно принесе,* христољубиви кнеже српски,* мудро управљајућ народом* отачаства ти многострадалног,* и као отац и пастир ти дела неуморно,* вером у Тројицу осведочив живот свој,* ти најдраже Христу Своме Господу принесе,* себе целога, главу на одсецање и крв на

проливање,* зато се, премудри великомучениче преславни,* ти удостоји обилних почести божанских,* ти исписано Јеванђеље Христово,* ти жртвовано јагње Божје,* стога се свагда моли, Лазаре,* молимо те, за сва чеда отачаства ти,* оче милостиви и пастиру брижни,* да се скупа с тобом удостојимо* вечно појати Једно Божанство Неизрециво,* Тројицу Трисвету.

***

Истога дана спомен вршимо:

Светих новомученика Српских од Светог Лазара до данас,

Светих отаца наших Јефрема и Спиридона, патријараха Српских,

Светог славног пророка Амоса,

Светих славних апостола Фортуната, Архаика и Стефана,

Свештеномученика Кедрона, епископа Александријског,

Светих мученика Вита, Модеста и Крискентије,

Светих мученика Исихија, Грауса, Нерса и Леониде,

Светог мученика Дуле Киликијског,

Преподобног оца нашег Дуле Египатског,

Преподобног оца нашег Орсисија Египатског,

Преподобног оца нашег Теодора Сикеота, епископа Анастасиопољског

Преподобног и блаженог оца нашег Јеронима Стридонског,

Светог и блаженог оца нашег Августина, епископа Ипонског,

Преподобног оца нашег Авраама Клермонског,

Преподобног оца нашег Јосифа Витлејемског,

Светог оца нашег Михаила, митрополита Кијевског,

СЛУЖБА СВЕТОМ ВЕЛИКОМУЧЕНИКУ КНЕЗУ ЛАЗАРУ

**Светог оца нашег Симеона, архиепископа Новгородског,
Светог оца нашег Јоне, митрополита Московског и
Преподобних отаца наших Григорија и Касијана Авнежских.**

ЧАСОПИС ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ КРУШЕВАЧКЕ

Година II • Број 7-8 (139-140)
Јун 2013. • Крушевац

ПРАВОСЛАВНА ВЕРА И ЖИВОТ

САДРЖАЈ

Владика Николај Велимировић
МУЧЕНИЦИ ПРАВЕ ВЕРЕ

ПОСЛАНИЦА СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА МИЛАНСКОГ ЕДИКТА

Епископ Атанасије Јевтић
МИЛАНСКИ ЕДИКТ

Епископ крушевачки Г. Давид
БЕСЕДА НА ЈЕВАНЂЕЉЕ О ВИДОВДАНУ
ЛЕТА ГОСПОДЊЕГ 2012.

Марко Пантић и Епископ крушевачки Г. Давид
СТАТИЈЕ СВЕТОМ ВЕЛИКОМУЧЕНИКУ
ЛАЗАРУ КНЕЗУ СРПСКОМ

Св. Епископ Николај Велимировић
КОСОВО И ВИДОВДАН

Вероучитељ Срђан Радивојевић
СВЕТИ ЦАР КОНСТАНТИН И ЦАРИЦА ЈЕЛЕНА

Архимандрит Василије Гондикакис
СВЕТА ЛИТУРГИЈА - ТАЈНА ЈЕДИНСТВА

Свештеник Радиша Јовановић
ЛАЖНА ДУХОВНОСТ САДАШЊИЦЕ

Протојереј-ставрофор Ђорђе Милојковић
ОСВЕЂЕЊЕ ЕПАРХИЈСКОГ ДВОРА

Владимир Трошић, презвитер
ЦРКВА У МАЛОЈ СУГУБИНИ

Љубица Петковић
ЕПИСКОП КРУШЕВАЧКИ Г. ДАВИД
У ПОСЕТИ МИТРОПОЛИЈИ
АУСТРАЛИЈСКО-НОВОЗЕЛАНДСКОЈ

Протојереј ставрофор Драги Вешковац
ПОСЕТА СВЕТИЊАМА
БУГАРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

АРХИПАСТИРСКА ДЕЛАТНОСТ
ЕПИСКОПА КРУШЕВАЧКОГ
ГОСПОДИНА ДАВИДА

Фотографија на предњој корици:
• Са Видовданске литије 2012.

Фотографије на последњој корици:
• Епископ крушевачки Г. Давид у посети
Митрополији Аустралијско-новозеландској

ПРАВОСЛАВНА ВЕРА И ЖИВОТ

Са благословом
Његовог Преосвештенства
Епископа крушевачког Господина
ДАВИДА

Издаје:
Епархија крушевачка

Главни и одговорни уредник:
Протонамесник Радиша Јовановић

Помоћник уредника:
Љубица Петковић

Редакција:
Протојереј-ставрофор Драги Вешковац
Протојереј-ставрофор Ђорђе Милојковић
Протојереј Драгић Илић
Протојереј Саша Величковић
Јереј Марко Максковић
Срђан Радивојевић
Јелена Протић Петронијевић

Сарадници:
Протојереј-ставрофор Љубивоје Радовић
Протојереј-ставрофор Лазар Јовић
Протојереј Драгиша Јовановић
Протонамесник Срђан Миленковић
Протојереј Александар Ерић
Јереј Владислава Столић
Јереј Владимир Трошић
Јереј Вукман Петровић
Љиљана Пантелић
Владан Марковић
Протођакон Драган Мијајловић
Ђакон Душан Југовић

Фотографије:
Миљан Милетић
Протојереј Саша Величковић
Јереј Иван Цветковић

E-mail:
pravoslavnaveraizivot@gmail.com

Адреса:
Епархија крушевачка, 37000 Крушевац
ул. Доситејева бр. 2, моб. тел. 063 807 31 24

Фотографије и рукописи се не враћају.
Потписани радови изражавају ставове аутора.

Дизајн, њрирема и шпаша:
ИНТЕРКЛИМА-ГРАФИКА – Врњци

Тираж:
1.000 примерака

ISSN 1452-1873

Статије светом великомученику Лазару Кнезу српском

Предговор

Тајна образа светог кнеза српског Лазара одувек је представљала изазов за сваког тражитеља иконе богоносног Срба славословљеног у Небеској Литургији¹. До дана данашњег мучи и жеже питање како се срести са оним чији спомен стоји записан у векове и чија се парадигма није предала забору.

Истина развучена у сијасет догађаја бацала нас је често у умствена врлудања. Долази нам Христос и све заборављене и вековима удаљене ставља све заједно у један путир и на један дискос, у ону истост истине – у Себе Самог. Сусрећемо се са Оцима својим и Оцима Отаца наших. Спознајемо истину велику, у своје сопству и личности нисмо сами, него смо тек делић свога бића. Нашим крвотоком, света тајна вечитога сећања куља и отима се од заборава. Чују се сведоци и мученици, који су својим животом, својом крвљу, молитвама Богу своје, поставили темељ нама за оно што јесмо и за оно што треба да будемо.

Причасници једне живе истине разасути кроз векове, време и простор, стављају се у сферу Бога бесмртнога и отуђују сваки свршетак постојања ономе што Бог створи и њима у руке предаде.

Пред нама се налазе статије посвећене Светом кнезу српском Лазару. Подстакнути постојећим предањем црквене заједнице у Солуну, која је на сличан начин наставила да велича свог заштитника св. великомученика Димитрија, охрабрили смо се и ухватили у коштац са великим изазовом. Не би се могло казати да смо успели на најбољи начин преточити богодуховно искуство светог кнеза које је имао са Богом и људима које му их је поверио. Ипак, срце нам испуњава радост, што смо у пребогат бојама мозаик црквеног живота додали један каменчић, да нам служи као смерница за непрестано усхођење у живој заједници са светим кнезом нашим.

Марко Пантић

1) Мотив позајмљујемо од св. Владике Николаја Велимировића.

Статија прва

Царе Лазаре * и великомучениче, * образ Христос узме себи за меру свега, * да њиме своју вечност испуниш.

Један си од небеских темеља, * положника србских, * један од заветних²) лествичника.

Завет свој Лазаре, * ти крвљу запечати, * главом и ранама ти Царство задоби³)* славом крста светлог се причести.

К'о Јов праведни, * ти опадаче⁴) истрпе, * и на Господа Христа не похули, * већ до смрти њему веран оста.

Тирани верски те зграбише, * но ти као јагње на заклање⁵) би вођен, * у трисунчаном сијању се обрете.

Из Крушевца крену* на Косово равно, * небеску славу да задобијеш* и собом народ свој Богу да приведеш.

2) Мотив из народног предања који осликава помесну свест православних у Србији. Свакако, *Косовски Завези* не претпоставља неки трећи завет поред Старог и Новог, већ указује на начин учествовања у тајни крстоваскрслог Христа која отпочиње 28. (15.) јуна 1389. и ствара једну генетску предиспозицију за учешће у тајни Христа за потоња поколења српског народа.

3) У средњовековној Србији, у време кнеза Лазара, поново се јавља велико интересовање за мартирологије. Конкретно, веома је популарно Слово на пасху св. Григорија Богослова, као и беседа О распећу Господњем и о трпљењу св. Макарија Египатског, у којима се истиче идеал мученичке смрти и страдања. Интересантан је податак да се пре Косовског страдања, тј. у преткосовском циклусу мотив одлажења у живот кроз смрт јавља само једанпут. Видети: Ђорђе Трифуновић, *Косовско страдање и небеско царство, О Кнезу Лазару*, Научни скуп у Крушевцу 1971, изд. Филозофски Факултет, Одељење за историју уметности Београд – Народни Музеј Крушевац, Београд 1975, стр. 256, 259.

4) Позајмљујемо мотиве из *Књиге о Јову* у којој његови пријатељи делују на праведног Јова као опадачи, указујући у свакој прилици како Јов нема више пријатељску везу са Богом, односно како га Бог кажњава свакојаким мукама. Апропо Јововог примера, и праведни Лазар има за опадаче своју властелу која га нагони да поклекне, ступи у вазалски однос и на тај начин целога свога земнога живота и не само то, буде потчињен Муратовој чизми.

5) Мотив позајмљујемо из *Књиге пророка Исаије* 53, 7, којим се можда на најбољи начин осликава мученички етос у коме не постоји ни трунка мржње, већ бескрајна љубав према Христу и осталој сабраћи.

Великомучениче Христов Лазаре, * кнегиња твоја света, * горко оплакиваше страдање твоје*, Бога молећи за вечни спомен твој.

Не устукну Лазаре, * пред тиранском војском големом, * него за слободу и образ Христов у бој пође, * не дајући земаљском да претегне.

Кнегиња Милица, * величаше твоју смрт, * и над твојим моштима од Господа милост испроси, * да твој богољубни лик сијање роду постане.

Пород аспидин и змију адску⁶⁾, ти згази праведни Лазаре* и поста достојанственик небеске војске, * јер ти Христов војин одувек беше.

Крштење потврди* крвљу мученичком, * и кога обуче ти са Њим и оста, * сведоче Васкрсења.

Војнике своје Лазаре* ти у бој крвав позва, * да Христом вођен на аждају кренеш* и саму смрт прегациш као каљугу.

Велики кнеже, * мученичком смрћу својом* живот си украсио⁷⁾ и приступио небеској обитељи, * сјајем нетварним да се наслађујеш.

6) Стални мотив који се користи нашироко у химнама и похвалним словима Кнезу Лазару. Такође о мотиву убијања змије налазимо и у Јефимијином Похвалном слову Кнезу Лазару: „Темже и две желејеме получил јеси: и змаја убил јеси и мученија вјенац јеси воспријел јеси от Бога“, Лазар Мирковић, *Монахиња Јефимија*, Хришћански живот, том. 1, 9-10, 1922.

7) „Вскрасноје твоје житије мученијем удобротворил јеси и прешал јеси ка вечним обитељем“. *Служба Кнезу Лазару*, 2. канон 8. песме.

Божанском љубављу, * прожет си био Лазаре* и за Христа Господа крв излио, * па се са Живо-тодавцем својим сједини.

Сав Христов бивши Лазаре, * ти својој војсци би заштититељ, * венцима мученичким украшеној, * и у насеља светих пресељеној.

Преподобни Лазаре*, господ те постави, * за пастиреначелника српског Израиља⁸⁾, * из ропства агарјанског народ да изводиш.

Погибија твоја Лазаре, * победа вечна је, * са војинима својом ти у Горњи Јерусалим уђе⁹⁾, * да са небеском војском ликујете.

Јефимија света, * бисерно риданье¹⁰⁾ посеја, * род наш мучеништво твоје Лазаре вавек да памти, * светлосну спону са Христом свесветлим никада да не изгуби.

Росу молитава¹¹⁾ *Кнеже Лазаре* Кнегиња наша Милица пред Богом изливаше* за страдање наше светло.

Статија друга

Весник Господњи¹²⁾ дође ти* да пита коме ћеш се царству приволети, * а ти се дивни Кнеже Лазаре Христу предаде, * да на Његов пут поставиш своје синове.

Лик твој Лазаре, * вековима сија* и пут за Царство Божије нам показује, * на источнику живе воде народ да остане.

На својој вечери, * затражио си зрно соли¹³⁾* кога силне буре неће расолити* но које ће кроз векове исто остати.

Копљима су ликовали, * зверови људски водећи те на погубљење, * са жељом да спомен твој

8) „Јакоже древље по Моисеју великому Исус Навин израиљским људем прејемник бив и начелник сице и с' по великих и благочестивих – глагољу краљ же и цар прејемник и владика всем Србљем именујет се. Сице богу изволившу“. Патријарх Данило III, *Похвално Слово Кнезу Лазару*. Видети: В. Ђоровић: *Силуан и Данило II, српски њисци XIV-XV века*, Глас СКА СХХХVI, др. п. 72, Ср. Карловци 1929, стр. 86. (Цитирано по чланку: Франк Кемпфер, Почетак култа Кнеза Лазара, *О Кнезу Лазару*, Београд 1975, стр. 268.)

9) Видети истоимени чланак стр. 267.

10) „Риданија бисер“ из Похвале Андонија Рафаила Епактита, из времена око 1420. год, издао Љуба Стојановић у Споменику СКА 3 (1890). (Цитирано по чланку Ирине Грицкат: О неким стилским фигурама у похвалама Кнезу Лазару, *О Кнезу Лазару*, Београд 1975, стр. 274.)

11) „Роса твојих молитава“, види претходно.

12) Мотив из епске песме *Пројасиј српској Царствија* где соко доноси књигу Кнезу Лазару, а која уствари представља св. пророка Илију као весника речи и намисли Божије.

13) Мотив из ТВ новеле *Бој на Косову* снимљене по тексту Милована Витезовића – Говор Кнеза Лазара на кнежевој вечери.

заувек збришу,* али не знадијаху да вечну ти славу спремају.

Смрћу твојом Лазаре хтело се,* народ српски затрети,* ал' те Господ прослави у векове* и за чувара народа српскога постави.

На свети Видовдан,* када свака сумња и сен нестаје,* као сунце засјао си Лазаре* и као огањ благодати обасјао нас.

По пророштву твога заштитника,* светог и божанственог Амоса,* у Дан Господњи¹⁴⁾ судбу си своју одредио* и за Господом спреман се нашао.

Народ свој Лазаре сабр'о си* као родоначелник новог Израиља* и у вечно сијање са собом га повео,* да добро семе посејеш за Свето Васкрсење¹⁵⁾.

Роду српскоме ти Кнеже* Исусу Навину¹⁶⁾ подобан беше,* у обећану земљу живих¹⁷⁾ ти га уведе,* тамо себи Царствени дом да стекне.

У смирењу твојем Лазаре,* у христољубљу и благочешћу,* Христос те позна за свога,* те сада пребиваш у Земљи Живих.

Христољубиви Лазаре,* житнице си своје вредно на Небу сакупљао,* где црв и лопов не кваре и не краде ти плодове,* већ све остаје за вечно сведочанство избора твога.

У боју на Косову трикратном,* ти Кнеже распет би Христу Господу,* ранама својим Њему се уподоби,* венцем победе овенчан си увенчавајућ' се.

Преподобномучениче Лазаре¹⁸⁾,* врлином живот свој украси,* молитвом крепљен на аждају устаде,* и вечно заграљују Христовоме предаде се.

Због смрти телесне Лазаре,* ти не посумња на Господа,* него кроз смрт у живот пређе* и љубљеном Христу твојем припаде.

Христоликом љубављу,* свеправославни Лазаре,* на врх лествице врлина успе се,* и у тајну Свете Цркве погрузи се.

14) „Дан Господњи“ представља предмет пророштва св. пророка Амоса, Амос, 5, 18.

15) Цела 8. статија надахнута је виђењем пророка Језекиља камо он описује Васкрсење, Језекиљ, 37, 1-14.

16) Мотив из Слова о Кнезу Лазару Данила III Патријарха Српског, изд. В. Ђоровић, Глас СКА 136 (1929) 86. Наведено према Фрањи Баришићу, Владарски чин Кнеза Лазара, О Кнезу Лазару, Београд 1975, стр. 54.

17) Двоструки мотив који представља спој Обећане земље, у коју је Исус Навин увео Израилски народ, и Земље Живих о којој говори псалмопојац у 27, 52, 116 и 142. псалму.

18) „памјат сотворјајушче **треблаженаго Лазарја**“, стихира по 50. псалму, *Служба Кнезу Лазару*. Као и 2. сједален: „**Красотоју житија** твојега“ – фразе и мотиви који указују на преподобни и целомудрени живот који је свети Кнез присајединио етосу мученичког скончања и подвига.

Врлински живот твој Лазаре¹⁹⁾,* темељ мучеништва за Христа поста* и венац нетрулежни овенча те,* плодови земље обећане наслађују те.

Преподобни Лазаре,* смрти телесне ниси се уплашио,* јер смрт за тебе беше растављање од Господа* и без Њега живот вечна горчина.

Христов верни саборац,* ти беше Лазаре* и свакога трена би спреман* да чашу воље Господње испијеш.

Лазаре не хтеде безумно,* своју главу тиранину предати,* већ је за вечност на руку Христову положи,* јер замалена јест сила земаљска.

Да сви једно буду²⁰⁾,* од Бога си искао Лазаре* и да света слога међ' родом твојим завлада,* еда као синови Божији будемо препознати.

Земаљски живот твој Лазаре,* вечношћу је изаткан,* док у сваком дашку ветра²¹⁾ ти Бога препозна* и верно последова гласу Његову.

Муња вере²²⁾ твоје Лазаре,* преподобни живот твој обасја* и врлински подвиг твој светло овенча,* све из венца Христова.

19) У личности св. Кнеза Лазара сједињују се остварења српских преподобника и стремљења мученика. Прилажемо и слово непознатог Раваничанина које наводимо према чланку Ђорђа Трифуновића, Косовско страдање и Небеско Царство, О Кнезу Лазару, Београд 1975, стр. 261: „на земљи бо пожил јеси на благочестији и чистоте, украсив се добродетељма јако ваистину, подвиг же добри и теченије савршил јеси, перскому нашаствију и грдињи сапротивљаје се мудре, не трпе благочестију разарајему зрети се, отнуду же јако мученик бољезњеј својих мзду пријал јеси“.

20) Мотив преузет из Јовановог Јеванђеља 17, 21. Осликавају се Лазарев утицај и тежња за уједињењем раскомадане српске властеле, а тиме и српског народа. Страх се јавља у свеопштем хаотичном расположењу, где је свака монада препуштена самој себи да се бори за своју егзистенцију и где су узајамност и усредсређеност једне на другу незамисливи.

21) Мотив „дашак ветра“ позајмљујемо из Прве Књиге о Царевима, односно Треће Књиге о Царевима следећући ред Септуагинте. У српском преводу где се описује јављање Бога св. пророку Илији фраза гласи: „дође глас тих и танак“, док у тексту Септуагинте стоји мало другачија фраза „φωνή αἶρας λεπτής“ („глас тихог лахора“), где се уствари глас упоређује са дашком ветра. Сама разлика није толико значајна, док је много више значајнији циљ на кога обе фразе језгровито указују, а то је свеприсутност Божија која је често тиха и неприметна. Сличан опис Божијег откривења примећујемо и у ранохришћанској химни „Светлости тиха“.

22) Мотив „муња вере“ преузет је из Похвале Андонија Рафаила Епактита. Наводимо према чланку Ирене Грицкат, О неким стилским фигурама у похвалама Кнезу Лазару, О Кнезу Лазару, Београд 1975, стр. 274.

Ногом својом Лазаре, * хтео си згазити змију лукаву* и све двери зависти запечатитиш²³⁾, * те у заборав бацити кључеве умова лукавих.

Статија трећа

За Христом васкрслим, * кренуо си Лазаре* и кроз смрт као кроз сан прешао си ка небеској стварности.

За границе свога царства* небо си поставио* и сав свој нараштај тамо похранио.

Слободу часну љубио си* и на тиранина кренуо,* боголики образ наш да одбраниш.

Веру светог Саве* сачувао си Лазаре* и њу поставио у темеље Србије небоносне.

Нови Јерусалим* циљ ти беше* ка њему Србију водити.

Горе и брда Србије,* манастирима испунио си,* да се Име Господње прославља неусипно.

Лазарица красница,* међ' светињама се стави,* пред Господом о теби сведочи.

Мојсиње свето одјекује,* славећи те Лазаре* јер ти у христољубива сина Цркве израсте.

Васкрслим Христом Лазаре,* Србију си обновио* и непролазности печат урезао си.

23) Мотив „двери зависти“ такође узимамо из Похвале Епакитиве, с'тим што је на неки начин надограђујемо. Фраза у оригиналу гласи: „двер зависти кључем навјета отверзает се“, односно: врата зависти отварају се кључем злобних мисли, и такве двери кроз које улазе завист, злоба, неслога и свако зло, свети Кнез Лазар жели по примеру Христа његовога да запечати.

За деспота²⁴⁾ свих Срба, * Господ те постави,* Светлошћу Тихом²⁵⁾ да кормиш.

Изданком свете круне²⁶⁾, * Господ те учини Лазаре,* очинством Немањиним Он те украси.

Сва васељена тебе познаде,* као свето сијање* и мужаствена сина Свете Цркве.

Света Гора Атонска,* беше ти светило,* путеводитељница ка вечној светлости трисолнечној.

Миљениче Божији,* светородни Лазаре,* из грудију Господњих као лоза исходио јеси.

Велики Кнеже²⁷⁾, * столпе благочешћа²⁸⁾, * син непоколебиви био си.

Пучином благоразумија²⁹⁾, * украшен био си Лазаре,* синовству Божијем уподобљујући се.

Мученика похвало³⁰⁾, * преподобномучениче Лазаре,* крмчија у бури³¹⁾ био си роду своме.

Крине благоухани³²⁾, * мужаствени Лазаре,* мирисном душом Бога си сведочио.

Врлински светиониче,* столп вере био си,* Христомудри Лазаре.

Саставили:

г. Марко Пантић

и епископ крушевачки

г. Давид (Перовић)

24) Мотив из Слова о Кнезу Лазару Данила III Патријарха Српског, изд. В. Ђоровић, Глас СКА 136 (1929) 86. Наведено према Фрањи Баришићу, Владарски чин Кнеза Лазара, *О Кнезу Лазару*, Београд 1975, стр. 54.

25) Мотив из ранохришћанске химне „Светлости тиха“ коју и данас читамо на вечерњој служби.

26) Свети Кнез Лазар иако не припада светој династији Немањића, јавља се као настављач свете лозе, следећи њеном примеру и не само то. У тренутку када се лоза Немањића лагано гасила, Лазар је одлучно и одговорно преузео улогу очуватеља и ујединитеља рода Српскога.

27) За великога кнеза, какву је иначе титулу Лазар и носио био је овенчан од стране тадашњег васељенског патријарха. Видети: *Εκθεσις νεα* из 1386. год, стр. 60: „Преузвишени велики кнеже све Србије, премудри, премужевствени, у Господу премили и возљубљени господине и си не смерности наше, нека је обиље благодети, мира и милосрђа божијег господству ти“.

28) Мотив „благочестију непоколебими столп“ преузимамо из световне похвале која је била исписана на мермерном стубу на Косову. Састављена је за време владавине Деспота Стефана, а можда и од самог Деспота; изд. Ђорђа Радојчића, *ЈФ* 20 (1953-54), уз мале исправке Петра Ђорђевића. Наводимо према чланку Ирине Грицкат: *О неким ситилским фигурама у Похвалама Кнезу Лазару*, стр. 274.

29) Исто.

30) Мотив „мученика похвало“ преузимамо из Похвале непознатог писца из времена око 1403-1404. год. у издању Буре Даничића. (примерак који је изгорео), *Гл ДСС* 13 (1861). Наводимо по чланку Ирине Грицкат: *О неким ситилским фигурама у Похвалама Кнезу Лазару*, стр. 274.

31) Исто.

32) Исто.